

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชาติไทยเป็นชาติเก่าแก่ที่มีประวัติในการพัฒนาชาติบ้านเมืองมาช้านาน ตลอดระยะเวลาแห่งการพัฒนาชาติ บรรพบุรุษของไทยได้สืบทอดความเป็นชาติไว้อย่างสม่ำเสมอ ควบคู่การสร้างสมมรดกทางวัฒนธรรมให้ตกทอดมาถึงปัจจุบัน คนไทยจึงมีวัฒนธรรมเป็นวิถีทางในการดำรงชีวิตของตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักแห่งความเป็นชาติ ทำให้ชาติไทยสามารถดำรงความเป็นชาติไว้ได้อย่างมั่นคง

วัฒนธรรมเป็นผลรวมทางปัญญาของมนุษย์ที่มนุษย์ได้เรียนรู้มาจากบรรพบุรุษ และสืบทอดกันต่อมาจนเป็นมรดกของสังคม วัฒนธรรมจึงเป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญงอกงามของสังคม และมีลักษณะเฉพาะซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสังคม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมไทยเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติไทย เอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยนี้ จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. เอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยทางด้านวัตถุ ได้แก่ ภาษา สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ศิลปการแสดง การแต่งกาย อาหารการกิน เป็นต้น
2. เอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยทางด้านจิตใจ ได้แก่ ลักษณะนิสัย ความเชื่อ ศาสนา ระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมไทย เป็นต้น

วัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาชาติและการสืบทอดความเป็นชาติ ชาติใดก็ตามที่วัฒนธรรมยังไม่สิ้นสุด ชาตินั้นก็จะไม่มีวันสิ้นสุด ชาติใดที่ไม่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองชาตินั้นก็จะดำรงความเป็นชาติอยู่ไม่ได้ บรรจง ชูสกุลชาติ (2526 : 120) ได้ให้ข้อคิดว่า "คนหรือชาติที่ขาดวัฒนธรรมนั้นย่อมตกต่ำ สิ้นสุดทุกสิ่งทุกอย่างและไม่มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์" วัฒนธรรมจึงเป็นจุดรวมแห่งความรัก ความห่วงแทน และความภาคภูมิใจในชาติของตน เป็นพลังในการรักษาชาติ ดังที่ เคโซ สวานานท์ (2526 : 103) กล่าวว่า "ชาติใดที่มีพลังทางวัฒนธรรมอย่างเข้มแข็ง ชาตินั้นจะไม่มีวัน

ถูกทำลาย การมุ่งทำลายชาติให้เสรีสมบูรณ์ จะต้องมุ่งทำลายวัฒนธรรมเป็นที่ตั้ง"

ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรมสาขาหนึ่ง และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษของไทยได้สร้างสมและสืบทอดต่อกันมา ชาติใดที่ไม่มีภาษาประจำชาติคนย่อมเป็นชาติที่ขาดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม จากสภาพเหตุการณ์ของโลกในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า บางชาติที่ใช้ภาษาหลายภาษา อาจประสบปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งนี้เพราะไม่สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารให้เข้าใจตรงกันได้นั่นเอง เป็นที่น่าภูมิใจยิ่งนักที่ชาติไทยมีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ซึ่งในโลกนี้มีอยู่เพียงไม่กี่ประเทศที่ใช้ภาษาของตนเองเป็นภาษาราชการ ภาษาไทยจึงมีความสำคัญมากจนเปรียบเสมือนเอกราชของชาติเพราะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้คนไทยค้ำจุนความเป็นชาติเดียวกัน ซึ่งในเรื่องนี้ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2513 : 33) ได้เขียนไว้ว่า "ภาษาเป็นสิ่งค้ำจุนชาติได้ก็อย่างหนึ่ง ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่า แม้รักษาภาษาของคนได้แล้ว ถึงจะตกเป็นเมืองขึ้นหรืออาณานิคมของชาติอื่นนานกี่ศตวรรษก็ยังรักษาความเป็นตนเองอยู่ได้" ภาษาจึงเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุด และมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของชาติเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ เอกวิทย์ ณ ถลาง (2526 : 65) กล่าวว่า "การรักษาความมั่นคงของชาตินั้น ภาษาเป็นอาวุธ (ทางปัญญา) ที่สำคัญ จะประมาทมิได้" คำกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่า ความเป็นชาติไทยยังคงเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทย คราวนั้นความเป็นชาติไทยก็จะยังมั่นคงดำรงอยู่

ภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมไทยในฐานะที่เป็นเครื่องมือบันทึกและถ่ายทอดวัฒนธรรม ดังที่ สุัทธรา สุภาพ (2520 : 142) กล่าวว่า "การที่วัฒนธรรมสามารถถ่ายทอดกันได้ ก็เพราะมนุษย์มีภาษาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด... ถ้าปราศจากภาษา วัฒนธรรมก็จะไม่มีการสะสมเพิ่มพูน" ข้อความนี้ตรงกับที่ สุจริต เพ็ชรขอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2523 : 2) เขียนไว้ว่า "การที่คนไทยปัจจุบันนี้ สามารถค้ำจุนความเป็นไทย มีชีวิตความเป็นอยู่แบบไทย ๆ หรือที่เรียกกันว่า วัฒนธรรมนั้น ก็เพราะเรามีภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดนั่นเอง" ภาษาไทยจึงมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมไทยอย่างแนบแน่น จนกล่าวได้ว่า ภาษาไทยเป็นหัวใจของวัฒนธรรมไทย เพราะได้ทำหน้าที่บันทึกและสืบทอดวัฒนธรรมไทย ก่อให้เกิดความสามัคคีและความภาคภูมิใจในชาติ

เมื่อวัฒนธรรมและภาษาเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ดังนั้นจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัจจุบันนี้ เราจึงพบว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ได้ทำให้การศึกษาคือสื่อสารพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกได้เข้ามา มีบทบาทต่อวิถีทางในการดำเนินชีวิตของคนไทยมากขึ้น จนก่อให้เกิดความสับสนทาง วัฒนธรรม ซึ่ง คีตกฤษี ปราโมช (2521 : 4) ได้กล่าวถึงสาเหตุในเรื่องนี้ไว้ว่า

1. เกิดจากเรายอมรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาโดยเจตนาเพื่อเหตุผลบางอย่าง
2. เกิดจากการยอมรับวัฒนธรรมต่างชาติอย่างไม่ตั้งใจ โดยที่เราไม่รู้ตัว
3. วัฒนธรรมไทยได้ถูกทอดทิ้งไม่ได้รับความสนใจมานานแล้ว จนเป็นเหตุให้ วัฒนธรรมบางอย่างต้องสูญสิ้นไป
4. คนไทยไม่ได้นิใจวัฒนธรรมด้วยความรู้สึกซาบซึ้งถึงความประณีตงดงามของ วัฒนธรรมนั้น

สาเหตุดังกล่าวทำให้เยาวชนไทยละเลยและขาดความสนใจในสิ่งที่ เป็นของไทย แค่นี้ก็เริ่มไม่ว่าจะเป็นภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือศิลปะแขนงใด ๆ ก็ตาม แต่ จะหันไปนิยมชมชอบวัฒนธรรมของตะวันตก ทำให้อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกมีที่ท่าว่าจะ ครอบงำวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยบางอย่างจึงอยู่ในภาวะที่กล่าวถึงจะสูญสลายด้วยการ รุกรานทางวัฒนธรรม ซึ่ง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2526 : 128-129) ได้เขียนไว้ว่า

"เป็นการใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือแทนการทำสงครามของชาติใหญ่ที่กระทำต่อชาติเล็ก วิถีชีวิตของชนเผ่าซึ่งสัมผัสกันมานับพัน ๆ ปี ความรู้ ความสามารถ ศิลปะ และปรัชญา ชีวิตที่ประมวลมาจากอัจฉริยภาพของบรรพบุรุษกำลังจะสูญสิ้นไป" จากข้อเขียนดังกล่าวจึง เป็นที่น่าห่วงใยยิ่งนักถ้าวัฒนธรรมไทยจะคงมาสูญสลายด้วยการรุกรานทางวัฒนธรรม เพราะ เท่ากับว่าเป็นการสิ้นสุดของวิถีชีวิตและเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย

การป้องกันการรุกรานทางวัฒนธรรมนั้น วิธีทางที่ดีที่สุด คือ การให้การศึกษานใน สิ่งที่เป็นของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะคงมุ่งไปที่เยาวชนไทย เจตนา นาควัชระ (2524 : 171) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เยาวชนไทยละเลยวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยว่า "ปัญหา มีโดยอยู่ที่ว่าเยาวชนของเราขาดความสนใจโดยสิ้นเชิงในวัฒนธรรมไทยเดิม แต่ปัญหาอยู่ที่ว่า เขาขาดโอกาสที่จะใคร่จึกของเก่าเหล่านี้" ข้อเขียนนี้ชี้ให้เห็นว่า ถ้าให้โอกาสแก่เยาวชน ไทยในการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยแล้ว วัฒนธรรมไทยก็จะยังยืนเป็นมรดกของชาติสืบไป การศึกษาเรื่องวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ และในการวางนโยบายทางการศึกษาเรื่องวัฒนธรรม นี้ เจตนา นาควัชระ (2524 : 174) ได้เขียนไว้ว่า

การวางนโยบายทางการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เราจะต้องทำด้วยความสุขุม Cultural Revolution เป็นเรื่องของคนเขลา เราควรคิดถึง Cultural Evolution มากกว่า เราจะปฏิวัติวัฒนธรรมในวันพรุ่งนี้ไม่ได้ เราต้องค่อย ๆ ปฏิรูปสังคมไปที่ละเอ็ดละนอย.....งานปฏิรูปทางวัฒนธรรมจะต้องเริ่มในโรงเรียน ถ้ามาเริ่มกันในชั้นอุดมศึกษาก็สายเกินไปเสียแล้ว

การวางรากฐานทางการศึกษาเรื่องวัฒนธรรมไทยให้แน่นแฟ้น เป็นสิ่งที่จะทำให้ชาติไทยดำรงความเป็นชาติไว้ได้และเป็นการป้องกันชาติให้พ้นจากการครอบงำของอิทธิพลตะวันตก เราจะปิดประเทศไม่ยอมรับอิทธิพลตะวันตกเลยนั้นยอมเป็นไปไม่ได้ เพราะบทบาทของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งแพร่หลายมาจากประเทศทางตะวันตกนั้นนับวันแต่จะมีความสำคัญมากขึ้น โลกปัจจุบันเป็นโลกที่ค้ำฟ้าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วัฒนธรรมเป็นของเก่าแก่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นของใหม่ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นมีพลังผลักดันให้วัฒนธรรมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลง แต่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานความมั่นคงในรูปแบบของวัฒนธรรมเดิมเป็นสำคัญ การให้การศึกษาในเรื่องวัฒนธรรมยอมเป็นทุนที่จะปลูกฝังสิ่งอื่น ๆ และทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างของเก่ากับของใหม่ ซึ่งในที่สุดก็จะสามารถนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการปลูกฝังและเผยแพร่วัฒนธรรมไทยได้สืบต่อไป

นับได้ว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เป็นหลักสูตรที่มุ่งสนองนโยบายทางการศึกษาเรื่องวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้จากการที่กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 7) ได้กำหนดจุดหมายข้อที่ 4 ของหลักสูตรนี้ว่า "เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปะ วัฒนธรรม..." จุดหมายข้อนี้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรข้อที่ 3 ที่กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 8) ระบุว่า "เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนใฝ่ใจแสวงหา ความรู้ ความจริง เพื่อให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญา ความสำนึกและความซาบซึ้งในคุณค่าของธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม และงานสร้างสรรค์ของมนุษย์" การที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดหมายและหลักการของหลักสูตรไว้เช่นนี้ย่อมเป็นนัยมีความหมายอันดีที่เยาวชนของชาติจะได้เรียนรู้ และมองเห็นคุณค่าความสำคัญของวัฒนธรรมไทยยิ่งขึ้น

ภาษาเป็นเครื่องบันทึกและถ่ายทอดวัฒนธรรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นการสอนภาษาไทย ในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องที่นักการศึกษาไม่ควรมองข้าม

เยาวชนไทยควรได้รับการปลูกฝังให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมทางภาษา จนเกิดความภาคภูมิใจ
 ที่เรามีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2525 : 117) กล่าวว่า
 "การที่คนรุ่นหลังจะได้ศึกษา รักษา และพัฒนาภาษาขึ้นเป็นวัฒนธรรมของตนเองได้นั้น จำเป็น
 ต้องให้เด็กได้รู้จักและซาบซึ้งในมรดกของสังคมนี้"

วิชาภาษาไทยเป็นวิชาหนึ่งที่จะช่วยให้เยาวชนของชาติได้ซาบซึ้งและเห็นคุณค่า
 ของมรดกทางวัฒนธรรม การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจะปลูกสำนึกให้คนไทยคำนึงถึง
 ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นชาติ กอ สวัสดิ์พาณิชย์ (2513 : 5) ได้กล่าวยกย่องวิชาภาษาไทย
 ไว้ว่า

วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่สำคัญอย่างยิ่งของไทย วิชานี้ได้ช่วยดำรงความเป็นชาติไว้
 เพราะได้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของชาติจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันและไปสู่นาคต ถ้า
 คนไทยไม่พูดภาษาไทย ไม่เข้าใจวรรณคดีไทย เราก็คงจะมองเห็นภัยพิบัติที่มีต่อสังคม
 โด่งดัง ภัยพิบัตินั้นใดแก่ การแตกสลายของวัฒนธรรมประจำชาติ ซึ่งในที่สุดก็ทำให้
 คนในสังคมอยู่รวมกันไม่ติด และความมั่นคงของชาติก็จะหมดไป

รายวิชา ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม เป็นวิชาเลือกวิชาหนึ่งในหมวดวิชา
 ภาษาไทย ซึ่งจะช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย-- รายวิชานี้
 กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 34) ได้กำหนดให้มีเวลาเรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค มี
 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ และกำหนดจุดประสงค์ของรายวิชานี้ไว้ว่า "ให้ผู้เรียนตระหนัก
 ในความสำคัญของภาษาที่มีต่อวัฒนธรรม และความสำคัญของวัฒนธรรมในการดำรงสังคมไทย
 และความเจริญพัฒนาของประเทศชาติ" วิชาภาษา กับ วัฒนธรรมจึงเป็นวิชาที่ควรค่าแก่การ
 ศึกษาและมีความสำคัญต่อการดำรงความเป็นชาติเป็นอย่างยิ่ง

เนื่องจากสภาการศึกษาแห่งชาติ (2521 : 9) ได้กำหนดแนวนโยบายการ
 ศึกษาของรัฐไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ว่า "รัฐพึงสนับสนุนให้มี
 การผลิตตำรา บทเรียนและเอกสารทางวิชาการอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้โดยไม่ขัดต่อ
 วัฒนธรรมไทย ระเบียบ ขอบบังคับ และกฎหมาย" ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบาย
 ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เปิดโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการผลิตหนังสือเรียน
 และคู่มือครูอย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุนี้ จึงพบอยู่เสมอว่าในรายวิชาหนึ่ง ๆ อาจจะมี
 หนังสือเรียนหลายเล่มให้เลือกใช้ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนและผู้บริหาร

โรงเรียนที่จะต้องเลือกหนังสือเรียนซึ่งมีคุณภาพดีที่สุดไปใช้ในการเรียนการสอน รายวิชา ท 051 ภาษากวีวัฒนธรรม นี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 13) ได้กำหนดรายชื่อหนังสือเรียนที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้ไว้ 3 รายการ (ให้เลือก 1 รายการ) ดังนี้คือ

1. หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษากวีวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่งโดย นายประสิทธิ์ ภาพักกลอน และนายนิพนธ์ อินสิน บริษัท สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
2. หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษากวีวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่งโดย นายประจักษ์ ประภาพิทยากร และคณะ สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์
3. หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษากวีวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่งโดย นายสมพันธ์ เลชะพันธุ์ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

หนังสือเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนที่สำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งที่ครูและนักเรียนจำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอน หนังสือเรียนโดยบรรจุเนื้อหาตามหลักสูตร มีกิจกรรมและแบบฝึกหัดเสนอแนะไว้ อีกทั้งราคาก็ไม่แพง โกชัย สาริกบุตร และสมพร สาริกบุตร (2521 : 6) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนว่า "นักเรียนและครูทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษาผูกพันอยู่กับหนังสือแบบเรียนจนคู่ประหนึ่งว่า ถ้าขาดแบบเรียนแล้ว การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นไม่ได้" แต่การผลิตหนังสือเรียนของไทยเท่าที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยยังมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน และมีข้อบกพร่องมาก ซึ่งในเรื่องนี้ บุญเหลือ เทพสุวรรณ (2523 : 4) ได้เขียนแสดงความคิดเห็นไว้ว่า "การผลิตหนังสือเรียนสำหรับวิชาภาษาไทย เรียกได้ว่าไม่เขยิบไปเลย เป็นผลให้เกิดความระส่ำระสายในวงการสอนภาษาไทย" สภาพเช่นนี้เนื่องมาจากการผลิตหนังสือเรียนของไทยยังประสบปัญหาหลายประการ ดังที่ บันลือ พุกมะวัน (2521 : 48-49) ได้ประมวลไว้ สรุปได้ดังนี้คือ

1. ปัญหาคุณภาพของหนังสือเรียน นับตั้งแต่ ปก รูปเล่ม เนื้อหา การจัดหน้า และการเช่าเล่ม
2. ไม่มีคัมภีร์มือครูที่จะแนะแนวทางการสอนแก่ครู

3. ไม่มีการตรวจสอบประเมินผลการใช้หนังสือเรียน

4. ลักษณะการเขียนส่วนใหญ่มุ่งเฉพาะเนื้อหา คำจำกัดความ จึงไม่ชวนให้เด็กสนใจอยากอ่าน

ปัญหาดังกล่าว บ่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของหนังสือเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การวิเคราะห์หนังสือเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วยให้ครู นักเรียน รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้หนังสือเรียนได้เลือกใช้หนังสือเรียนที่มีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างสมบูรณ์ วิชาภาษาศับวัฒนธรรม เป็นวิชาที่มีความสำคัญมากตั้งแต่ยุคที่ใดก็ตามมาแล้ว และในการเรียนการสอนวิชานี้ ก็จำเป็นที่จะต้องมหนังสือเรียนที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษาศับวัฒนธรรม ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เลือกใช้ในโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบถึงข้อดีข้อบกพร่องของหนังสือเรียนทั้ง 3 เล่ม อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนวิชานี้ และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

✓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษาศับวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 เล่ม ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เลือกใช้ในโรงเรียน ในด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์ การนำเสนอและการใช้ภาษา เนื้อหาของหนังสือเรียน และส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือเรียน

✓ ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษาศับวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 เล่ม ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เลือกใช้ในโรงเรียน คือ

1) หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษาศับวัฒนธรรม แต่งโดย นายประสิทธิ์ กาพย์กลอน และนายนิพนธ์ อินสิน บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด

2) หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม แต่งโดย นายประจักษ์ ประภาพิตยากร และคณะ สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์

3) หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม แต่งโดย นายสมพันธ์ เลชะพันธ์ บริษัท สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด

2. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม ทั้ง 3 เล่ม ในด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์ การนำเสนอ และการใช้ภาษา เนื้อหาของหนังสือเรียน และส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาแยกแยะองค์ประกอบของหนังสือเรียน ภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 เล่ม ที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เลือกใช้ในโรงเรียน ในด้านการจัดทำรูปเล่ม การพิมพ์ การนำเสนอ และการใช้ภาษา เนื้อหาของหนังสือเรียน และ ส่วนประกอบอื่น ๆ ของหนังสือเรียน

หนังสือเรียน หมายถึง หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เลือกใช้ในโรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้ทราบข้อดี ข้อบกพร่องของหนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 3 เล่ม ที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เลือกใช้ในโรงเรียน

2. เป็นประโยชน์แก่ครูภาษาไทยผู้สอนวิชาภาษากับวัฒนธรรม ที่จะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการเลือกหนังสือเรียนที่มีคุณภาพ เพื่อจะได้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน

การสอนวิชานั้นต่อไป

3. เป็นแนวทางแก่ผู้เรียบเรียงและผู้ผลิตหนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา
ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม ที่จะได้ใช้ผลการวิจัยในการปรับปรุงหนังสือเรียนวิชานี้ ให้มี
คุณภาพดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย